

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoPr/1/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112241807
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:1112241807.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobcu Fond na podporu vzdelávania, so sídlom Panenská 29, 811 03 Bratislava, IČO: 47 245 531, zastúpeného GARAJ & Partners s. r. o., so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, proti žalovanému J. E. K., nar. XX.XX.XXXX, trvalým pobytom D. XX, XXX XX B. B., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Bernardom Pekárom, PhD., so sídlom Kukučínova 24, 974 01 Banská Bystrica, o zaplatenie 5.660,45 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20Cpr/1/2014-677 zo dňa 11. septembra 2017 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.
- II. Odvolanie žalovaného proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (druhý výrok) **o d m i e t a**.
- III. Žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 11. septembra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.585,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % p. a. zo sumy 4.585,- Eur od 13.11.2012 až do zaplatenia, a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia na účet žalobcu (prvý výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 62 % (tretí výrok). Predmetom konania bolo zaplatenie sumy 5.660,45 Eur s úrokom z omeškania 8,75 % p. a. z priznanej sumy od 13.11.2012 do zaplatenia a s trovami konania. Pôvodný žalobca Pôžičkový fond pre začínajúcich pedagógov v žalobe uviedol, že je právnickou osobou zriadenou zákonom č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov (ďalej len „ZoPFZP“), predmetom činnosti ktorej je poskytovanie pôžičiek pre začínajúcich pedagógov. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 396/2012 Z. z. o Fonde na podporu vzdelávania je právnym nástupcom Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov (zrušeného s účinnosťou od 01.01.2013) Fond na podporu vzdelávania, na ktorý prešli práva a povinnosti vyplývajúce zo zmlúv uzatvorených Pôžičkovým fondom pre začínajúcich pedagógov podľa doterajších predpisov, vrátane tých práv a povinností, záväzkov a pohľadávok, ktoré vyplývajú zo zmlúv o pôžičke alebo vznikli na základe týchto zmlúv. Pôžičkový fond pre začínajúcich pedagógov aj zákon č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov bol zrušený. Žalovaný bol v období rokov 2008 až 2012 členom Rady fondu. Hoci členstvo v Rade fondu bolo čestné a člen Rady fondu nemohol byť zamestnancom Fondu, pôvodný žalobca ako zamestnávateľ a žalovaný ako zamestnanec uzatvorili s poukazom na Zákonník práce v dňoch 14.12.2009, 08.06.2010, 14.06.2010, 08.10.2010, 13.12.2010 a 20.04.2011 dohody o vykonaní práce, na základe ktorých boli žalovanému poukázané finančné

prostriedky vo výške spolu 5.660,45 Eur. Tieto dohody považoval žalobca za absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s § 3 ods. 9 zák. č. 471/2002 Z. z., preto sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia.

1.1 Z dôvodov rozsudku okresného súdu vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným nebolo sporným uzatvorenie dohôd o vykonaní práce, a to dňa 14.12.2009 (jej predmetom bola príprava návrhu na zasadnutie Rady fondu dňa 15.12.2009, vyplatená odmena 132,09 Eur), dňa 14.12.2009 (predmetom ktorej bola príprava koncepcie poskytovania pôžičiek pre žiadateľov z Fondu v období od 15.12.2009 do 23.12.2009, vyplatená odmena 3.000,- Eur), dňa 08.06.2010 (jej predmetom bola príprava podkladov na zmenu Štatútu fondu, vyplatená odmena 132,09 Eur), dňa 14.06.2010 (ktorej predmetom bola príprava návrhu na dopracovanie Štatútu fondu, vyplatená odmena 2.000,- Eur), dňa 08.10.2010 (predmetom ktorej bola príprava návrhu analýzy zabezpečenia finančných zdrojov pre nasledujúcich päť rokov, vyplatená odmena 132,09 Eur), dňa 13.12.2010 (jej predmetom bola príprava návrhu na zasadnutie Rady fondu dňa 15.12.2010, vyplatená odmena 132,09 Eur) a dňa 20.04.2011 (predmetom ktorej bola príprava návrhu na zasadnutie Rady fondu dňa 29.04.2011, vyplatená odmena 132,09 Eur). Na ich základe bola žalovanému vyplatená odmena 4.585,- Eur, brutto odmena bola vo výške 5.660,45 Eur. Advokátska kancelária (AENEA Legal s.r.o., so sídlom Jozefská 3, Bratislava, pozn. odvolacieho súdu) vypracovala pre Študentský pôžičkový fond memorandum zo dňa 05.10.2011 k problematike uzatvárania dohôd o vykonaní práce členom Rady fondu a členom Dozornej rady so Študentským pôžičkovým fondom a o ich súlade s § 5 ods. 4 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde č. 200/1997 Zb., z ktorého vyplýva právny záver o nesúlade dohody o vykonaní práce uzavretej medzi členom Rady fondu a členom Dozornej rady so Študentským pôžičkovým fondom s § 5 ods. 4 uvedeného zákona.

1.2 Okresný súd mal s poukazom na § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka za to, že subjektívna premičacia lehota začala plynúť najskôr dňa 05.10.2011, t. j. dňom, kedy bolo vypracované memorandum k problematike uzatvárania dohôd o vykonaní práce (ďalej tiež „dohody“). Za začiatok plynutia subjektívnej premičacej doby sa totiž považuje deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy, pričom sa vyžaduje skutočná, nie je iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, kto na jeho úkor získal majetkový prospech. Zo skutkových okolností je podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že žalobca sa dozvedel o okolnostiach rozhodujúcich pre uplatnenie jeho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a o absolútnej neplatnosti dohôd až na základe memoranda, takže subjektívna premičacia lehota u všetkých dohôd uplynula dňa 05.10.2013. Žaloba bola podaná dňa 13.12. 2012, žalobca teda svoj nárok uplatnil včas a žalovaným vznesená námietka premičania je nedôvodná.

1.3 Žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu v odpore proti platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 20Ro/132/2013-62 zo dňa 10.12.2013 uviedol, že činnosti, za ktoré mu boli vyplatené odmeny nevykonával ako člen Rady fondu, ale ako nezávislý odborník, o čom svedčí potreba uzatvorenia dohôd o vykonaní práce podľa § 226 Zákonníka práce. Zákonník práce ako lex specialis v § 222 upravuje bezdôvodné obohatenie v pracovnoprávných vzťahoch, preto sa na tento prípad nevzťahuje úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Na pojednávaní žalovaný uviedol, že dohody s ním boli uzatvorené ako s fyzickou osobou a odborníkom, nie ako členom Rady. Práce, ktoré mal vykonať, nespádali do funkcie člena Rady. Iniciátorom uzatvárania dohôd bol právny predchodca žalobcu. Žalovaný bol uistený riaditeľom Fondu, že dohody nie sú v rozpore so zákonom. Členom Rady bol od augusta 2008 do júla 2012. Vedeli, že nemôžu byť zamestnancami žalobcu. Z toho dôvodu dohody boli uzatvárané tak, že nie sú zamestnancami Fondu. Predmetom dohôd bola činnosť žalovaného vykonávaná nad rámec činností, ktoré vykonával ako člen Rady fondu. Táto činnosť mohla byť vykonávaná výlučne kvalifikovanými odborníkmi v danej oblasti, nesúvisela s rozhodovacou alebo schvaľovacou funkciou člena Rady fondu, ktoré spadajú do oblasti pôsobnosti podľa zákona. Fond mohol poveriť výkonom činností, ktoré boli predmetom dohôd externých odborníkov alebo odborníkov interných, ktorý boli členmi Rady fondu na základe vlastnej iniciatívy. Poukázal na ustanovenie § 4 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde upravujúce pôsobnosť Rady fondu, z čoho je zrejmé, že do kompetencií Rady patrili najmä rozhodovacie a schvaľovacie právomoci. Náplňou činnosti Rady fondu nebolo pripravovanie podkladov, pripomienkovanie zákonov a dopracúvanie Štatútov fondu, vyhotovovanie koncepcií poskytovania pôžičiek, analýzy a návrhy postupov. Úlohou bolo rozhodovať na základe podkladov, ktoré Rade boli poskytnuté, do rámca jej činnosti nespádalo zaobstarávanie a zhromažďovanie takýchto podkladov, ale len ich štúdium a rozhodovanie. Okresný súd poukázal na § 1 ods. 4 Zákonníka práce účinného od 01.01.2009, v zmysle ktorého ak Zákonník práce v prvej časti neustanovuje inak, vzťahujú sa na tieto právne vzťahy všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka (jeho § 1 až § 151). Ak chýba špeciálna úprava Zákonníka práce, musí sa použiť práva

úprava Občianskeho zákonníka. Zákonník práce má zásadne kogentnú povahu, čo okrem iného znamená, že účastníci pracovnoprávných vzťahov môžu uzatvoriť len zmluvy, ktoré sú typovo upravené pracovnoprávnymi predpismi a ich zmluvná voľnosť sa uplatní len v prípade, ak to pracovnoprávne predpisy umožňujú. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že (pôvodný) žalobca a žalovaný uzatvorili písomné dohody o vykonaní práce v zmysle § 226 ods. 1 a 2 Zákonníka práce. Dohody o vykonaní práce predstavujú osobitný druh zmlúv, ktorých uzavretím nevzniká pracovný pomer, ale zakladajú sa pracovnoprávne vzťahy. Na tieto dohody nemožno použiť ustanovenia Zákonníka práce a ustanovenia o pracovnom pomere okrem všeobecných ustanovení Zákonníka práce o subsidiárnej pôsobnosti všeobecnej časti Občianskeho zákonníka.

1.3.1 K žalovaným tvrdenej potrebe aplikácie § 17 ods. 3 Zákonníka práce súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade nemožno hovoriť o platnom vzniku pracovnoprávneho vzťahu. Ak tento nevznikol, žalovaný nemohol získať status zamestnanca a nemôže sa na neho vzťahovať ochrana poskytovaná zamestnancom. Okresný súd vyhodnotil svedecké výpovede (podľa odseku č. 34 odôvodnenia rozsudku vypočul svedka Ing. Ľubomíra Zburína) tak, že sa nestotožnil s tým, že takýto spôsob uzatvárania dohôd bol aj v minulosti. Poukázal na to, že takýto postup z hľadiska uzatvárania dohôd o vykonaní práce nie je v súlade so Zákonníkom práce a inými zákonnými ustanoveniami, čo nemožno konvalidovať.

1.4 Súd prvej inštancie po citácii § 39 Občianskeho zákonníka a § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 a 9, § 4, § 5 ods. 4 zákona č. 471/2002 Z. z. o Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov (toto ustanovenie je totožné s § 5 ods. 4 zák. č. 200/1997 Zb. o Študentskom pôžičkovom fonde, pozn. odvolacieho súdu) vyhodnotil uzatvorené dohody o vykonaní práce ako neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko svojím obsahom odporujú § 5 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde, podľa ktorého zamestnanci Fondu nesmú byť členmi Rady fondu a Dozornej rady fondu. Okresný súd uviedol, že na základe zmlúv označených ako dohody o vykonaní prác medzi účastníkmi dohôd nevznikol pracovnoprávny vzťah ani faktický pracovný pomer. Pracovnoprávny charakter konkrétneho záväzkového vzťahu je determinovaný tým, či tento právny vzťah napĺňa základné znaky pracovnoprávneho vzťahu (osobná závislosť a podriadenosť zamestnanca voči svojmu zamestnávateľovi, výkon práce v mene zamestnávateľa na základe jeho pokynov a za odplatu). Aby vzťah strán sporu mohol byť označený za pracovnoprávny, musel by spĺňať vyššie uvedené znaky. Ustanovenia § 3 ods. 5 a ods. 8, § 5 ods. 2 a ods. 4 a § 9 ods. 4 zák. č. 200/1997 Z. z. o Študentskom pôžičkovom fonde sú jednoznačné a iný výklad nepripúšťajú. Simulovaný právny vzťah sa neposudzuje z hľadiska dôsledkov simulovaného právneho úkonu, ale ako právny úkon, ktorý strany zastierali a ku ktorému ich vôľa aj reálne smerovala, avšak len za predpokladu, že tento právny úkon je platný. Pri simulácii zákonom nedovoleného konania sa účastníci právneho úkonu nemôžu dovolávať právnych dôsledkov, ktoré by inak nastali zo simulovaného právneho úkonu, ani ním zastieraného právneho úkonu. Legálne označovaný úkon, ktorý zastiera právom nedovolené konanie, nemôže vyvolávať účinky inak spojené s platným právnym úkonom len preto, že je takto označený. Napriek skutočnosti, že vo Fonde boli dlhodobo uzatvárané dohody o vykonaní prác s členmi Rady a žalovaný konal v dobrej viere a mal legitímne očakávania platiť, že legitímne očakávanie jednotlivca sa môže vzťahovať len na to, čo je v súlade s právom a zo zákona výslovne vychádza; dlhodobá prax nie je dostatočnou bázou pre aplikáciu tohto princípu.

1.4.1 Ustanovenie § 4 zák. č. 200/1997 Zb. o Študentskom pôžičkovom fonde platného a účinného v čase uzatvárania dohôd obsahuje demonštratívny výpočet pôsobnosti Rady fondu. Patrí do nej predovšetkým rozhodovanie o poskytnutí prostriedkov fondu na pôžičky pre študentov na vysokých školách, prípadne aj pre študentov, ktorí študujú na vysokých školách v SR v postavení zahraničného Slováka, schvaľovanie dokumentov fondu, a to Štatútu fondu, Rokovacieho poriadku Rady fondu, rozpočtu fondu, ročnej účtovnej závierky fondu overenej audítorom, výročnej správy o hospodárení a činnosti fondu za predchádzajúci rok, vymenovanie a odvolanie riaditeľa fondu a určenie jeho mzdy. Podľa Štatútu Študentského pôžičkového fondu účinného od novembra 2007 do pôsobnosti Rady fondu patrí aj poskytovanie prostriedkov fondu na pôžičky aj pre študentov študujúcich aj na zahraničných vysokých školách, schvaľovanie a upravovanie manipulačných poplatkov a náhrad vychádzajúcich z obchodných a ekonomických podmienok fondu v tzv. Sadzobníku poplatkov a náhrad. Podľa názoru okresného súdu sa každý člen Rady fondu, aby mohol zodpovedne plniť svoju funkciu (rozhodovať na zasadnutí Rady fondu) potreboval na tieto zasadnutia pripraviť (štúdium dokumentov, koncepcií, vypracovanie rozborov a podkladov pre rozhodnutie). Aj táto činnosť však spadá pod výkon funkcie člena Rady fondu, je jej neoddeliteľnou súčasťou, pričom zo zákona nevyplýva iná právna úprava. Kompetenciu člena Rady fondu nemožno charakterizovať výlučne ako kompetenciu rozhodovaciu a

schvaľovaci. Rozhodovací a schvaľovací proces je potrebné vykladať v širšom slova zmysle - zahŕňa aj predkladanie pripomienok, návrhov, vypracovanie analýz, koncepcií, či iných dokumentov súvisiacich s právomocou Rady fondu. Za tieto činnosti preto nemá člen Rady fondu nárok na odmenu, teda vyplatenie akejkoľvek odmeny členovi Rady fondu s výkonom jeho funkcie neprichádza do úvahy s poukazom na § 3 ods. 8 zák. o Študentskom pôžičkovom fonde. Okresný súd z dokazovania nezistil, že by činnosť členov Rady fondu vykonávaná na základe dohôd o vykonaní práce bola nad rámec činnosti člena Rady, resp. takúto činnosť zákon ani nepripúšťa, keďže ide o funkciu čestnú. Pojem čestná funkcia je nutné vykladať tak, že jej zastávanie predstavuje pre danú osobu česť, teda ide o funkciu, ktorá nie je honorovaná, nemožno od nej očakávať žiadny finančný profit, príjem, či odmenu.

1.4.2 Ustanovenie § 5 ods. 4 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde je podľa okresného súdu potrebné vykladať tak, že tá istá osoba nemôže byť súčasne členom Rady fondu a zamestnancom fondu. Za neprijateľné označil, aby napríklad člen Rady fondu, ktorý rozhoduje o otázke vymenovania a odvolania riaditeľa fondu a o určovaní jeho mzdy, bol vo vzťahu podriadenosti k riaditeľovi fondu na základe uzatvoreného pracovnoprávneho vzťahu.

1.5 Okresný súd posúdil dohody o vykonaní práce za absolútne neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, pretože obchádzajú zákon, konkrétne § 5 ods. 4 zák. o Študentskom pôžičkovom fonde a vzhľadom na účel uzatvárania sú nepochybne aj v rozpore s dobrými mravmi. Ich účastníci sú preto povinní v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydať predmet bezdôvodného obohatenia.

1.6 Žalovanému bola na základe neplatných dohôd o vykonaní práce priznaná brutto odmena vo výške 5.660,45 Eur a netto odmena, ktorú žalovaný reálne dostal, predstavovala sumu 4.585,- Eur. Podľa názoru okresného súdu sa žalovaný bezdôvodne obohatil iba o sumu, ktorá mu bola reálne vyplatená, teda nie o sumu žiadanú žalobcom, ale o sumu zníženú o 19 % daň, ktorú prijal štát. Súd prvej inštancie preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.7 Žalovaný sa s vydaním bezdôvodného obohatenia dostal do omeškania, žalobcovi preto vzniklo právo požadovať popri istine aj úrok z omeškania, ktorý mu okresný súd priznal v zmysle § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákona. Žalovaný bol vyzvaný na úhradu dlhu výzvou zo dňa 02.10.2012, prevzatou 02.11.2012. Lehota na splnenie bola stanovená v trvaní 10 dní, úrok z omeškania bol žalobcovi priznaný od 13.11.2012. Základná úroková sadzba ECB bola dňa 13.11.2012 0,75%, po jej zvýšení o 8 percentuálnych bodov je výška úrokov z omeškania 8,75% p. a.

1.8 O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, a to „vo výške podľa pomeru úspechu v konaní 62 %“. Konštatoval, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku“.

2. Proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (druhý výrok) a proti výroku o trovách konania (tretí výrok) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“) s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.075,45 Eur s úrokom z omeškania 8,75 % ročne z tejto sumy od 13.11.2012 do zaplatenia a s náhradou trov celého konania, pričom prvý výrok rozsudku okresného súdu zostane nedotknutý, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1 Žalobca (ďalej aj „odvolateľ 1.“) sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že suma 1.075,45 Eur predstavujúca 19 % daň žalovanému nebola reálne vyplatená, preto nedošlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu. Podľa žalobcu je potrebné odlišovať osobu daňovníka a osobu platiteľa dane. Prísúdená suma bola poukázaná príslušnému orgánu žalobcom za a v prospech žalovaného. Žalovaný sa reálne obohatil o všetko, čo žalobca musel vynaložiť na základe neplatných dohôd o vykonaní práce. Citoval § 454 Občianskeho zákonníka aj z rozhodnutia R 1/1979, v zmysle ktorého pri plnení bez právneho dôvodu vzniká nárok na vydanie majetkového prospechu tomu kto plnil voči tomu, komu sa plnilo, zatiaľ čo pri plnení za iného vzniká nárok tomu kto plnil voči tomu, za koho sa plnilo. Žalobca bol v zmysle § 35 ods. 6 zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z. z. len v pozícii platiteľa dane, ktorý mal zákonnú povinnosť vykonávať zrážky a poukázať ich príslušnému subjektu za a v mene daňovníka, ktorým bol žalovaný. Citoval § 35 ods. 1 písm. a), b) a § 35 ods. 2 zákona o dani z príjmov.

2.2 V ďalšej časti odvolania žalobca uviedol, že mu mala byť priznaná náhrada 81 % trov konania, pretože z celkového nároku 5.660,45 Eur mu bola priznaných 4.585,- Eur predstavujúcich 81 % z celku. Nakoľko sa odvolal voči zamietajúcej časti rozsudku, má nárok na trovy konania vo výške 100 % k celku.

3. Žalovaný (ďalej aj „odvolateľ 2/“) podal proti rozsudku súdu prvej inštancie včasné odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) Civilného sporového poriadku navrhnúc, aby odvolací súd žalobu zamietol. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

3.1 V dôvodoch odvolania žalovaný poukázal na opakovane vznesenú námietku premlčania tvrdiac, že subjektívna premlčacia lehota žalobcom uplatneného nároku začala plynúť momentom vyplatenia odmien z uzatvorených dohôd o vykonaní práce, teda dňom 15.12.2009 pri sumách 107,- Eur a 2.430,- Eur, 09.06.2010 pri sume 107,- Eur, 29.06.2010 pri sume 1.620,- Eur, 12.10.2010 pri sume 107,- Eur, 15.12.2010 pri sume 107,- Eur a 29.04.2011 pri sume 107,- Eur. Žaloba bola podaná na súde 13.12.2012. Súd prvej inštancie vychádzal z vedomosti žalobcu o absolútnej neplatnosti dohôd nadobudnutej až na základe vypracovaného memoranda k problematike uzatvárania dohôd zo dňa 05.10.2011. Odvolateľ 2/ zdôraznil, že pre začiatok subjektívnej premlčacej lehoty je rozhodujúce zistenie skutkového stavu v konkrétnom prípade, nie to, kedy sa oprávnený dozvie o možnej právnej kvalifikácii jeho nároku. Poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 92/2004 publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 76/2004. Memorandum zo dňa 05.10.2011 bolo právnou analýzou a neprispelo k zisteniu skutkového stavu, len v závere konštatovalo nesúlad dohody o vykonaní práce uzatvorenej členom rady fondu a členom dozornej rady Študentského pôžičkového fondu s § 5 ods. 4 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde. Citoval z uznesenia NS ČR sp. zn. 28Cdo 3169/2012 z 05.07.2013 poukazujúceho na rozsudok NS ČR z 09.12.2009 sp. zn. 28Cdo 3166/2009, rozsudok NS ČR z 27.03.2003 sp. zn. 33Odo 766/2002, ktoré rozoberajú ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3.2 V ďalšej časti odvolania sa odvolateľ 2/ zaoberal aplikáciou Zákonníka práce. Súdu prvej inštancie vytkol, že vychádzal z ustanovení zákona č. 200/1997 Zb. o Študentskom pôžičkovom fonde, nie zo zisteného skutkového stavu. Poukázal na to, že žalobca uzatváral dohody s Pôžičkovým fondom pre začínajúcich pedagógov, preto sa aplikuje ZoPFZP. Podľa žalovaného zo svedeckej výpovede Ing. Zburína zo dňa 24.03.2015 vyplýva, že práce osobne vykonané žalovaným mali charakter závislej práce, žalobca vystupoval ako nadriadený, práca bola vykonávaná podľa jeho pokynov, žalovaný práce vykonal v mene žalobcu a v určenom čase. Z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, prečo mal súd prvej inštancie za to, že nešlo o výkon závislej práce a prečo neprihliadal na výpoveď tohto svedka. Uzatvorením dohôd o vykonaní práce vznikol medzi stranami fakticky pracovnoprávny vzťah, preto mal byť aplikovaný § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Žalovaný bol v čase uzatvárania dohôd o vykonaní práce dobromyseľný, že nie sú v rozpore so zákonom, podľa výpovede svedka Ing. Zburína boli tieto dohody konzultované s auditorom aj s právnym zástupcom žalobcu. Skutočnou vôľou žalovaného bolo uzatvoriť dohody o vykonaní práce. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, prečo by žalovaný chcel takýmito dohodami o vykonaní práce zastierať iný právny úkon. Aj súd prvej inštancie prijal názor, že žalovaný konal v dobrej viere.

3.3 Za nepostačujúce odvolateľ 2/ považoval odôvodnenie časti rozsudku súdu prvej inštancie konštatujúcej absolútnu neplatnosť dohôd o vykonaní práce pre rozpor ich obsahu s § 5 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde. Po citácii § 39 Občianskeho zákonníka a nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. II.ÚS 87/04 zo dňa 06.04.2005 (týkajúceho sa potreby teleologického výkladu právnych noriem, keď v súkromnoprávnej sfére nemá každý rozpor so zákonom automaticky za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu a ustanovenia o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor so zákonom je potrebné vykladať reštriktívne, nie extenzívne) a komentára Občianskeho zákonníka autorov Števček M. a spol. vydaného v roku 2015 v nakladateľstve C. H. Beck Praha (podľa ktorého vo všeobecnosti nie sú neplatné právne úkony, ktoré sa týkajú len jednej z oboch zmluvných strán, a nie obsahu právneho úkonu) žalovaný v odvolaní uviedol, že obsah dohôd ako taký nebol v rozpore so zákonom, rozpor sa v prejednávanej veci týkal iba subjektu t. j. člena Rady fondu. Keďže podľa § 5 ods. 4 druhej vety zák. 471/2002 Z. z. zamestnanci Fondu nesmú byť členmi Rady fondu a Dozornej rady, ide o rozpor so zákonom týkajúci sa jednej zo zmluvných strán dohôd o vykonaní práce, preto podľa všeobecne akceptovaného názoru právnej doktríny sú tieto právne úkony platné a žalobca nemá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. I. ÚS 242/07 ďalším základným princípom výkladu zmluvy je prioritá výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy. Neplatnosť zmluvy má byť výnimkou, nie zásadou. S týmito argumentmi žalovaného sa súd prvej inštancie nevysporiadal, čoho následkom je arbitrárnosť rozhodnutia.

3.4 Odvolateľovi 2/ nie je zrejmé, prečo je v zmysle záverov súdu prvej inštancie potrebné vykladať rozhodovacie a schvaľovacie právomoci člena Rady fondu širšie. Pokiaľ bola funkcia člena Rady čestná, mali by tomu priamo úmerne zodpovedať aj povinnosti člena Rady fondu. Od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby bez nároku na akúkoľvek odmenu vypracovával analýzy, pripomienky, spracoval návrhy na udelenie pôžičky, stretával sa s odborníkmi na úseku školstva, s poslancami NR SR, s ktorými analyzoval a rozoberal pripravované návrhy a s odborníkmi na úseku školstva. Činnosti, ktoré boli predmetom dohôd o vykonávaní práce presahovali pôsobnosť Rady fondu, čo preukazuje aj štatút Fondu. Vypracúvanie materiálov, obstarávanie pokladov, stretnutia s pedagógmi, ktorí mali dostať pôžičku, spracúvanie návrhov na udelenie pôžičky, stretnutia s poslancami NR SR a s odborníkmi zo školstva, konzultácie s právnikmi boli činnosťami spadajúcimi do kompetencie vedúcich oddelení Fondu, ktorí ako jeho zamestnanci túto činnosť vykonávali za odmenu. Keby aj tieto činnosti spadali do kompetencie členov Rady, je neprípustné, aby za rovnaké činnosti mali vedúci oddelení Fondu, resp. jeho riaditeľ nárok na odmenu a člen Rady fondu nie. Žalovaný považuje za odporujúce dobrým mravom a za šikanózný výkon práva, že sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia, hoci sám inicioval uzavretie týchto dohôd a ubezpečoval žalovaného o ich bezvadnosti.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že nie je zrejmé, čo malo byť predmetom dane, ktorú mal podľa žalobcu odviesť žalovaný, akým príjmom mali byť vyplatené odmeny (príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu, príjem z kapitálového majetku, ostatný príjem v zmysle zákona o dani z príjmu č. 595/2003 Z. z. účinného v čase vyplatenia odmien). Žalobca v celom súdnom konaní tvrdil, že žalovanému nemala byť vyplatená mzda. Z toho vyplýva, že nemal nikdy odviesť daň z príjmu, a to napriek tomu, že žalobca tvrdí, že žalovaný mal sám zaplatiť daň z príjmu. Keďže nie je daný predmet dane, nemôže byť daný ani jej základ a neexistuje ani osoba povinná daň zaplatiť, t. j. daňovník. Z argumentácie žalobcu možno vyabstrahovať, že odmeny vyplatené žalovanému mali byť príjmami zo závislej činnosti. Použitím argumentu a minorii ad maius žalobca priznáva, že žalovaný pre neho vykonával závislú činnosť, za ktorú mu bola vyplatená mzda, ktorá je predmetom dane. Žalovaný sa potom nemohol na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť. Vychádzajúc z úspechu žalobu v konaní pred súdom prvej inštancie 81 % a úspechu žalovaného 19 % má žalobca nárok na náhradu trov konania vo výške 62 % (81 - 19). Navrhol zamietnutie žaloby zmenou rozsudku okresného súdu odvolacím súdom. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

4.1 Odvolateľ 1/ v odvolacej replike nepripustil, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel skôr ako 05.10.2011. Na tretej strane svojho vyjadrenia len upriamil pozornosť na to, že memorandum predstavovalo záverečnú fázu kontrolného procesu vo Fonde. Ing. Ľubomír Zburin bol štatutárom v Študentskom pôžičkovom fonde aj v Pôžičkovom fonde pre začínajúcich pedagógov, ktorého členom Rady bol žalovaný. Oficiálne sa štatutár Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov o bezdôvodnom obohatení žalovaného dozvedel na jeseň roku 2012, deň 05.10.2011 je najskorší termín. Moment označený žalovaným vo vyjadrení za moment začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby je podľa žalobcu momentom začatia plynutia objektívnej premlčacej doby. K novej aplikácii Zákonníka práce uviedol, že podľa rozhodnutia NS SR v obdobnej veci je v danom prípade potrebné posudzovať aj skutočnosť, či nedošlo k simulácii právneho úkonu. Neplatnosť dohôd o vykonaní práce vyplýva z ich rozporu s § 5 ods. 4 zák. č. 471/2002 Z. z.. Rada Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov je jeho najvyšším orgánom, ktorý môže vykonávať právomoci, ktoré nie sú výslovne zákonom zverené do pôsobnosti iného orgánu. Činnosti, ktoré boli obsahom sporných dohôd o vykonaní práce mohli byť vykonávané aj členmi Rady fondu. Žalovaný vedel, že jeho funkcia je čestná t. j. nehonorovaná, jeho dodatočná argumentácia o tom, že uvedenému zákonnému stavu by mali priamo úmerne zodpovedať aj povinnosti člena Rady fondu je irelevantná. Navrhol, aby odvolací súd rozhodol v zmysle petitu odvolania žalobcu. Uplatnil si trovy konania.

4.2 Žalovaný v odvolacej duplike namietol, že žalobca doteraz nepreukázal odvedenie dane príslušnému správcovi dane. Žalovaný nikdy nemal právnu povinnosť zaplatiť daň z príjmu fyzických osôb správcovi dane z odmien vyplatených na základe dohôd o vykonaní práce, pretože neboli dané obligatórne náležitosti dane t. j. subjekt, sadzba, základ a predmet dane. Zotrval na tom, že ak mal žalobca úspech v konaní 81 %, má nárok na náhradu trov vo výške 62 % vzhľadom na potrebu pomerného rozhodovania o trovách konania.

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že najskorší možný začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je deň 05.10.2011. Narušením kontrolného mechanizmu vo Fonde došlo ku konfliktom záujmov, keďže Rada fondu ako orgán, ktorému zodpovedal štatutár Fondu a Dozorná rada ako kontrolný orgán bola kreovaná z osôb, ktorým Fond vyplácal neoprávnené finančné prostriedky. Personálne obsadenie Rady fondu a tzv. zamestnancov Fondu a personálne obsadenie

štatutára Fondu a tzv. zamestnávateľa bolo tvorené rovnakými fyzickými osobami. Až po vykonaní personálnych zmien v orgánoch Fondu mohlo dôjsť k obnove kontrolného mechanizmu, prevereniu oprávnenosti poskytovania peňažného plnenia bývalým členom Rád a vykonaniu následnej nápravy. V zmysle rozhodnutia R 1/1979 správne postupujú súdy vtedy, ak za začiatok behu subjektívnej premlčacej doby považujú deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy (napr. keď revízne orgány vytkli organizácii neplatnosť uzavretej zmluvy). Memorandum z 05.10.2011 bolo poslednou fázou kontrolného procesu v Študentskom pôžičkovom fonde, ktorého výsledky sa dali aplikovať aj na Pôžičkový fond pre začínajúcich pedagógov. Dohody o vykonaní práce nikdy nenadobudli platnosť a účinnosť, nezaložili nikdy platný pracovnoprávny vzťah. Nie je preto možné aplikovať Zákonník práce. Žalovaný sám spôsobil neplatnosť dohôd o vykonaní práce dobrovoľným vstupom do zmluvného vzťahu, preto aj s ohľadom na to by nebola naplnená hypotéza §-u 17 ods. 3 Zákonníka práce, ktorá predpokladá vznik ujmy na ťarchu zamestnanca, čo naplnené nebolo. Ak žalovaný pristúpil k vykonaniu činností, ktoré boli obsahom dohôd o vykonaní práce, pristúpil len k vykonaniu svojej funkcie člena Rady fondu, ktorý bol výkonom čestným. Ustanovenie § 5 ods. 4 ZoPFZP nerozlišuje, či člen Rady fondu nesmie byť zamestnancom Fondu z titulu pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu (ktorým je aj dohoda o vykonaní práce). Právny názor, že rozpor dohody o vykonaní práce s § 5 ods. 4 ZoPFZP sa týka len jednej zo zmluvných strán - žalovaného a uvedené dohody sú platné s prejednávanej sporom nesúvisí. Dohoda o vykonaní práce je synalagmaticky právny vzťah a ak člen Rady fondu nemôže byť platne zamestnancom Fondu, a contrario Fond nemôže byť platne zamestnávateľom člena Rady fondu. Rozpor so zákonom sa netýka len jednej zo zmluvných strán. Argumentácia žalovaného je zmätočná, nesúvisiaca s prípadom a nezakladá dôvod platnosti sporných dohôd o vykonaní práce. Všetky činnosti, ktoré mal žalovaný pre Fond vykonať súviseli s výkonom jeho funkcie člena Rady fondu. § 4 ZoPFZP vymedzuje pôsobnosť Rady fondu demonštratívne. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 435/2014 z 29.06.2016, podľa ktorého rozhodovací/schvaľovací proces má niekoľko fáz a jednu z nich je prijatie rozhodnutia. Žalobu nie je možné považovať za rozpornú s dobrými mravmi.

5.1 Žalovaný ako odvolateľ 2/ v odvolacej replike zopakoval tvrdenie o počiatku plynutia premlčacej doby a o tom, že žalobca sa o okolnostiach rozhodujúcich pre uplatnenie svojho práva dozvedel okamihom vyplatenia odmien. Žalovaný sám nespôsobil neplatnosť pracovnoprávneho vzťahu, jeho právny vzťah so žalobcom na základe dohôd o vykonaní práce spíňal znaky závislej práce, preto medzi stranami sporu vznikol fakticky pracovnoprávny vzťah a je prípustná aplikácia § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Demonštratívne vymedzenie pôsobnosti Rady fondu neznamena, že do nej patria akékoľvek iné činnosti súvisiace s činnosťou Fondu. Účelom demonštratívneho výpočtu je v tomto prípade príkladmo uviesť právomoci Rady fondu, a tým určiť charakter ostatných právomocí v § 4 ZoPFZP explicitne neuvedených. Rozhodovacie a schvaľovacie právomoci člena Rady fondu je potrebné vykladať s prihliadnutím na čestnosť výkonu tejto funkcie teda je neplatný.

5.2 Žalobca v odvolacej duplike zotrval na svojich dovtedajších prednesoch. Deň 05.10.2011 označil za najskorší termín, kedy sa štatutárny zástupca žalobcu mohol dozvedieť o bezdôvodnom obohatení. Moment označený žalovaným za začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je podľa žalobcu momentom začatia plynutia objektívnej premlčacej doby. Dohody o vykonaní práce sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi. Žalovaný nemôže požívať ochranu poskytovanú zamestnancom Zákonníkom práce.

6. Občianske súdne konanie bolo začaté za účinnosti procesného kódexu, ktorým bol Občiansky súdny poriadok účinný do 30.06.2016. Od 01.07.2016 sú súdy povinné aplikovať Civilný sporový poriadok v zmysle prechodného ustanovenia § 470 ods. 1. Na základe odvolania podaného včas stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 Civilného sporového poriadku) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) vec prejednal v medziach odvolaní podaných žalobcom aj žalovaným (§ 380 ods. 1 C.s.p.), v rozsahu určenom ustanovením § 379 C.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 177 ods. 2 písm. c) C.s.p.. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a proti výroku o trovách konania (druhý a tretí výrok) ani odvolanie žalovaného proti prvému výroku nie sú dôvodné, preto rozsudok okresného súdu s poukazom na § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil. Odvolanie žalovaného proti druhému výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti odvolací súd odmietol, lebo žalovaný nie je osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 386 písm. b) C.s.p.) - v tejto časti konania žalovaný nie je stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolací súd sa (v zásade) stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220

ods. 2 C.s.p.. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami žalobcu aj žalovaného v odvolaniach odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

7. Žalobca podal odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f), h) C.s.p..

7.1 Odvolacie námietky týkajúce sa vád v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejavíť v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 4/2009).

7.2 Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu nezistil nesprávnosť skutkových zistení okresného súdu ani nesprávnosť právneho posúdenia výšky bezdôvodného obohatenia vzniknutého žalovanému na úkor žalobcu. Stranami sporu nebolo spochybnené, že žalovanému bolo na základe dohôd o vykonaní práce uzatvorených v období od 14.12.2009 do 20.04.2011 vyplatené finančné plnenie vo výške 4.585,- Eur. Ide o netto odmenu, ktorej brutto výška pred jej znížením o 19 % daň z príjmu predstavovala 5.660,45 Eur. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil iba o sumu, ktorú reálne prijal. Predmetom konania bolo vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením z neplatného právneho úkonu, ktoré je konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa obohatil. Vydanie bezdôvodného obohatenia inému prichádza do úvahy len výnimočne, a to len vtedy, keď toho, na úkor koho bol získaný, nemožno zistiť (pozri § 456). V prípade bezdôvodného obohatenia podľa § 454 Občianskeho zákonníka, na ktorý poukazuje odvolateľ 1/, musí ísť o plnenie, ktoré mal iný subjekt na základe svojej povinnosti plniť sám a ten, kto plnil za iného, nemal sám povinnosť plniť. Takýto prípad sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, keď niekto omylom plní za iného, pretože sa domnieva, že má sám povinnosť plniť (typickým príkladom je platenie výživného za iného). Žalobca podľa odvolacieho súdu odvedením dane z príjmu jej správcovi neplnil povinnosť žalovaného platiť daň, ale svoju povinnosť daň zraziť a odvieť správcovi. Povinnosť žalovaného zaplatiť daň z príjmu bola verejnoprávna povinnosť, ktorá mu ako daňovému subjektu vznikla na základe zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Tento zákon kogentne upravuje nielen to, ktorý subjekt je nositeľom daňovej povinnosti - daňovníkom povinným zaplatiť daň, ale (v znení účinnom od 01.01.2012) aj to, ktorý subjekt je platiteľom dane ako fyzická alebo právnická osoba povinná zraziť daň alebo preddavok na daň od daňovníka a povinná daň alebo preddavok na daň zrazené od daňovníka odvádzať správcovi dane (v minulosti bola táto povinnosť uložená platiteľovi dane v § 5 ods. 3 zák. č. 511/1992 Zb., ktorý bol zrušený zákonom č. 595/2003 Z. z.). Žalovaný mal teda ako daňovník povinnosť platiť daň, žalobca bol ale ako platiteľ dane povinný daň žalovanému zraziť a odvieť jej správcovi, čím plnil svoju zákonnú povinnosť, teda neplnil za žalovaného jeho zákonnú povinnosť. Za splnenie tejto povinnosti bol žalobca majetkovo zodpovedný, preto mu (na rozdiel od žalovaného) zákon o dani z príjmov ako lex specialis poskytol prostriedky zjednania nápravy vo vzťahu k správcovi dane napr. v prípade jej zrazenia v nesprávnej výške.

7.3 Argumentácia odvolateľa 1/ týkajúca sa nesprávnosti rozhodnutia o trovách konania (III. výrok) v rozsudku súdu prvej inštancie neobstojí. Súd prvej inštancie správne aplikoval zásadu úspechu a § 255 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Na vysvetlenie odvolací súd dodáva, že pomerné rozdelenie náhrady trov konania vyžaduje určiť pomer úspechu oboch strán vo veci a od úspechu víťaznej strany odčítať úspech druhej strany. Vo výške rozdielu má strana sporu právo, aby jej druhá strana nahradila pomernú časť trov, ktoré vynaložila pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva. V prejednávanom spore žalobca nemal úplný úspech. Úspech žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie predstavuje 81 % (priznaných 4.585,- Eur z požadovaných 5.660,45 Eur), úspech žalovaného 19 % (100 % - 81 %) a ich pomer je 62 % v prospech žalobcu (81 % - 19 %).

8. Žalovaný (odvolateľ 2/) vo svojom odvolaní v prvom rade namietol správnosť záveru súdu prvej inštancie o počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia najskôr dňom 05.10.2011, t. j. dňom vypracovania memoranda k problematike uzatvárania dohôd o vykonaní práce, kedy sa žalobca dozvedel o ich absolútnej neplatnosti a o okolnostiach rozhodujúcich pre uplatnenie jeho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca podal žalobu dňa 13.12.2012, teda včas. Odvolateľ 2/ tvrdil, že subjektívna premlčacia lehota začala plynúť momentom vyplatenia odmien z uzatvorených dohôd o vykonaní práce, teda dňom 15.12.2009, 09.06.2010, 29.06.2010, 12.10.2010, 15.12.2010 a 29.04.2011. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že nárok žalobcu bol uplatnený včas. Pre plynutie subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty je rozhodujúci okamih, kedy žalobca skutočne (reálne) zistil, že dohody o vykonaní práce uzavreté so žalovaným sú neplatné. Za okamih začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby je preto potrebné považovať deň 05.10.2011. Okamih uzavretia dohôd o vykonaní práce nepredstavuje začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, lebo samotným uzavretím dohôd k vzniku bezdôvodného obohatenia ešte nedošlo a pôvodné vedenie žalobcu malo za to, že tieto dohody sú platnými právnymi úkonmi. Plynutie subjektívnej premlčacej lehoty je viazané na reálnu vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno bezpečne vyvodiť, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na úkor žalobcu obohatil. Ak žalobca (jeho právny predchodca) považoval dohody o vykonaní práce v čase ich uzatvárania za platné právne úkony a odmeny z nich poskytnuté za oprávnené, nemožno dospieť k záveru, že žalobca v čase ich uzatvárania vedel, že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie. V zmysle judikátu publikovaného pod č. R 1/1979 je za okamih začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby možné považovať až okamih upozornenia účastníka zmluvy na jej neplatnosť napríklad kontrolnými orgánmi (v prejednávanej spore Radou fondu alebo Dozornou radou fondu na podnet Národnej rady SR).

8.1 Ďalšia odvolacia námietka žalovaného sa týkala aplikácie § 17 ods. 3 Zákonníka práce, v zmysle ktorého neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zamestnancovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Ak vznikne zamestnancovi následkom neplatného právneho úkonu škoda, je zamestnávateľ povinný ju nahradiť. Podľa odvolateľa 2/ zo svedeckej výpovede Ing. Zburína zo dňa 24.03.2015 vyplynulo, že práce vykonané žalovaným mali charakter závislej práce a uzatvorením dohôd o vykonaní práce vznikol medzi zmluvnými stranami fakticky pracovnoprávny vzťah. Odvolací súd k tejto argumentácii žalovaného uvádza, že uzavretím absolútne neplatných dohôd o vykonaní práce medzi zmluvnými stranami nemohol vzniknúť faktický pracovný pomer. Činnosti, ktoré sa žalovaný na základe týchto dohôd zaviazal vykonávať spadajú do pôsobnosti Rady fondu. Zdôrazniť treba, že dohody boli uzavreté v rozpore s § 5 ods. 4 zákona o Študentskom pôžičkovom fonde a Štatútom fondu, z ktorého okrem iného vyplýva, že osoby disponujúce riadiacou, resp. kontrolnou mocou vo Fonde nemôžu byť z titulu inej svojej pozície podriadené napr. osobe, ktorá disponuje mocou výkonnou. V posudzovanom spore je nepopierateľné, že žalovaný predmetné dohody o vykonaní práce uzavrel ako člen Rady fondu s právnym predchodcom žalobcu, zastúpeného riaditeľom Fondu podľa § 226 Zákonníka práce, v ktorých je označený ako zamestnanec. Zamestnancom však nemohol byť, nakoľko ustanovenie § 5 ods. 4 posledná veta zákona o Študentskom pôžičkovom fonde (s cieľom zamedziť konfliktu záujmov) vylučovalo, aby tá istá osoba bola súčasne zamestnancom Fondu aj členom jeho Rady. Z dôvodu, že medzi účastníkmi dohôd o vykonaní práce nevznikol platný pracovnoprávny vzťah (vzťah závislej práce), žalovaný nezískal status zamestnanca a aplikácia § 17 ods. 3 Zákonníka práce je vylúčená. Na tomto závere nič nemení skutočnosť zistená okresným súdom, že žalovaný konal v dobrej viere a mal legitímne očakávania. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že legitímne očakávanie jednotlivca sa môže vzťahovať len na to, čo je v súlade s právom a zo zákona výslovne vychádza, pričom dlhodobá prax (uzatvárania dohôd o vykonaní práce, pozn. odvolacieho súdu) nie je dostatočným základom pre aplikáciu tohto princípu.

8.2 Za nepostačujúce považoval odvolateľ 2/ odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa absolútnej neplatnosti dohôd o vykonaní práce. Odvolací súd pripomína, že medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania patrí právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky napr. aj v

náleze sp. zn. III. ÚS 119/03. Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Rozsudok okresného súdu podľa odvolacieho súdu jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil a ako vec právne posúdil, čím spĺňa zákonné kritériá odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 C.s.p.. Okresný súd v odôvodnení rozsudku (najmä v jeho odsekoch č. 72 a 73 nadväzujúcich na odseky č. 67 - 71) presne uviedol relevantné dôvody, pre ktoré považuje dohody o vykonaní práce za absolútne neplatné právne úkony aj to, v čom ich rozpor so zákonom spočíva. Odvolací súd súhlasí s argumentáciou žalovaného, že právne úkony je potrebné vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale aj podľa ich zmyslu a účelu s preferenciou zachovania ich platnosti. Rozpor dohôd o vykonaní práce so zákonom (ktorého existenciu nepopiera ani žalovaný v poslednom odseku piatej strany odvolania) sa podľa odvolateľa 2/ týka iba jednej zmluvnej strany (žalovaného). Odvolací súd zdôrazňuje, že z hľadiska ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka (ktorého aplikáciu ako takú odvolateľ 2/ nespochybnil, lebo spochybnil iba spôsob jeho výkladu okresným súdom) je irelevantné, či sa dôvod zistenej neplatnosti týka jednej, alebo oboch zmluvných strán. Podľa hypotézy tejto právnej normy je totiž neplatný taký právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Sporné dohody o vykonaní práce obchádzajú ustanovenie § 5 ods. 4 veta posledná zákona o Študentskom pôžičkovom fonde (ako uviedol okresný súd v odseku 73 odôvodnenia rozsudku) a svojím účelom nie sú len v rozpore s dobrými mravmi (čo tiež uviedol okresný súd v odseku 73 odôvodnenia rozsudku), ale aj odporujú zákonu.

8.3 K analýze odvolateľa 2/ týkajúcej sa výkladu právomocí člena Rady fondu odvolací súd poukazuje na správny záver súdu prvej inštancie, že funkcia člena Rady fondu bola čestná, t. j. nehonorovaná a dopĺňa, že to tak bolo bez ohľadu na rozsah práv a povinností s jej výkonom spojených. Riadny a svedomitý výkon tejto funkcie vyžadoval dôkladnú prípravu, zahŕňajúcu množstvo činností typu študovanie a zber relevantných informácií, podkladov, analýz, no stále išlo o funkciu čestnú a pokiaľ by s jej nehonorovaným výkonom niektorý člen Rady nesúhlasil, vždy mal právo voľby, či bude za takýchto podmienok funkciu vykonávať. Pre úplnosť treba uviesť, že odmeňovanie členov Rady fondu a členov Dozornej rady fondu bolo zavedené až v § 2 ods. 4, 5 zák. č. 396/2012 Z. z. o Fonde na podporu vzdelávania s účinnosťou od 01.01.2013.

8.4 Požiadavku na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnenú žalobcom v súlade s právnou úpravou podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať za odporujúcu dobrým mravom, za šikanózný výkon práva ani za jeho zjavné zneužitie, a to len preto, že uzatvorenie dohôd o vykonaní práce inicioval právny predchodca žalobcu a žalovaný bol ubezpečovaný o ich bezvadnosti. Zmyslom ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, je zamedziť výkonu práva, ktorý síce zodpovedá zákonu, avšak odporuje dobrým mravom, ktoré možno definovať ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných (rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 26.06.1997 sp. zn. 3 Cdon 69/96). Postup súdu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, kedy hlavná alebo aspoň prevažujúca motivácia je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva). Korektív dobrých mravov však nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprímerane oslabovať subjektívne práva účastníkov právnych vzťahov vyplývajúce z právnych noriem. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah (bez ohľadu na zmluvnú voľnosť, na to, kto rozpor s dobrými mravmi zaviniť a na to, či druhá strana pri vzniku zmluvy bola v dobrej viere) ocitne v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich správania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti. Tieto atribúty podľa odvolacieho súdu v prejednávanej spore naplnené neboli.

9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 C.s.p. aplikujúc zásadu úspechu. Žalobca nebol so svojím odvolaním v odvolacom

konaní úspešný, čo predstavuje úspech žalovaného. Žalovaný v odvolacom konaní tiež nebol so svojím odvolaním úspešný (pričom časť jeho odvolania bola z dôvodu nezavineného žalobcom odmietnutá), čo predstavuje úspech žalobcu. Pomer úspechu a neúspechu žalobcu a žalovaného v odvolacom konaní je teda rovnaký, preto odvolací súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

10. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.). Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).